

777 + 1 ZAJÍMAVOST Z HISTORIE ZEMĚ

1. První „paleontolog“. Tím byl bezesporu pravěký člověk. Alespoň v případě, že bychom za paleontologa považovali každého, kdo kdy projevil zájem o fosilie. Při pohledu na nevšední tvary zkamenělých ulit se není co divit, že neunikly pozornosti ani člověku v dávné minulosti. Kdo byl prvním výrobcem náhrdelníku z fosilních mušlí, to dnes už nikdo nezjistí. Jisté však je, že „sbírky“ nejrůznějších zkamenělin, které objevili archeologové na sídlištích člověka starší doby kamenné, a to jak ve střední, tak i v západní Evropě (například v jeskyních v Durynsku, v Dolním Rakousku, na francouzské Riviéře, ale i na jižní Moravě), vytvořili jejich tehdejší obyvatelé. Protože si neuměli vysvětlit původ těchto podivných předmětů, přičítali jim kouzelnou moc a sílu.

2. Stěhování lidské populace. Někdy přinášejí fosilie i svědectví o pohybech a stěhování lidské populace, které se událo v hluboké minulosti. Některé nálezy se totiž těšily takovému zájmu pravěkého člověka, že je s sebou přenášel, když se stěhoval z jednoho místa na druhé. Tak se stalo, že se některé zkameněliny dostaly i značně daleko od místa svého původního nálezů. Při výzkumech nejednoho pravěkého sídliště našli vědci zkameněliny, které pocházely z velmi vzdálených míst. Fosilie se v takových případech staly jedinými svědky pohybu někdejší lidské populace.

3. Hory a moře. Proč se pozůstatky mořských tvorů povalují v hlubokém vnitrozemí, a dokonce i na vrcholcích hor, s tím si lidé lámali hlavu od nepaměti. I přes poměrně vysokou úroveň, jíž se mohla pochlubit leckterá vědní odvětví ve starověkém Řecku a posléze v Římě, byla většina tehdejších hypotéz odhalujících původ zkamenělých lastur a jejich otisků na kamenech na hony vzdálena skutečnosti.

4. První úvahy o postupném vývoji života. Tyto myšlenky nosil v hlavě Anaximandros z Milétu, jeden z představitelů starořecké přírodně filozofické školy, který žil v letech 610–546 př. Kr. Jeho výklad vzniku světa a živých tvorů je sice z dnešního našeho pohledu velice naivní, nicméně objevují se v něm myšlenky, které alespoň v hrubých rysech naznačují posloupnost vývoje tvorstva na Zemi. Představoval si, že v pradávných oceánech žily velké ryby, které po přechodu na souš ztratily šupiny a přeměnily se v jiná zvířata. Tento proces postupných proměn pokračoval stále dál, až dospěl k samotnému člověku. Když si připomeneme, že tato představa je stará 2,5 tisíce let, potom nezbývá než před představitelem starořecké přírodně filozofické milétské školy smeknout.

5. Xenofanes z Kolofónu. Tento řecký básník a filozof (565–470 př. Kr.) nebyl ve svých úvahách o minulosti Země daleko od